

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 24. maj 2018

J.nr. 2015-96-lmj

Indberetning nr. 3/2018

Emner:

- *Lagtinget er gået på sommerferie efter et udfordrende forår for koalitionen.*
- *Meningsmålinger om valg til Lagtinget - tre nye meningsmålinger viser dødt løb mellem den nuværende koalition og oppositionen.*
- *Meningsmåling om valg til Folketinget – ifølge en meningsmåling står Tjóðveldi til at miste sit mandat til Sambandsflokkurin, mens Javnaðarflokkurin bevarer sit mandat*
- *Meningsmåling om selvstændighed eller rigsfællesskab? Vælgerne er også blevet spurgt til deres holdning til selvstændighed, hvis Færøerne træder ud af rigsfællesskabet og mister bloktilskuddet. Der er ifølge meningsmålingen ca. dobbelt så mange færinger, der siger ja til at forblive i rigsfællesskabet, som der er færinger, der ønsker at forlade rigsfællesskabet.*
- *Landskassens finanser - Landskassen kom godt ud af 2017 med et DAU-overskud på over ½ mia. kr., og de to kommende år ser ud til at byde på DAU-overskud tæt på 400 mio. kr.*
- *Forhøjelse af den systemiske buffersats på Færøerne - Det Systemiske Risikoråd henstiller til erhvervsministeren, at den generelle del af den systemiske buffersats for eksponeringer på Færøerne øges til 2 pct. fra 1. januar 2019 og til 3 pct. fra 1. januar 2020*
- *De første fiskerettigheder solgt på auktion i 2018 indbragte henholdsvis 9,72 mio. kr. og 13,80 mio. kr. til landskassen*
- *Folketingsmedlem Magni Arge fra Tjóðveldi har stillet spørgsmål til udenrigsministeren, om Danmark har meddelt FN, at Færøerne har ekstern selvbestemmelsesret, når det kommer til spørgsmålet om selvstændighed.*
- *Tyrkisk toldmur fjernes for færøske fisk.*
- *Antallet af lønmodtagere og udbetaling af løn stiger. Samtidig er arbejdsløsheden nede på 2,2 pct. for femte måned i træk.*
- *Folketallet stiger fortsat, og færingerne flytter hjem.*
- *Forbrugspriserne er stigende.*
- *Bakkafrost har købt det amerikanske salgsselskab North Landing.*
- *Vága lufthavn kom ud af 2017 med et godt resultat.*
- *Atlantic Airways mærker konkurrencen fra SAS og kommer ud med et overskud i 2017, som er knap 25 mio. kr. mindre end i 2016.*
- *Smyril Line, som blandt andet ejer passagerskibet Norrøna, som sejler mellem Danmark og Færøerne, kom ud med et overskud på 46 mio. kr. i 2017.*
- *Offshore-industrien har det svært – det mærkes også på det færøske selskab Skansa Offshore, som har opnået en gældsanering i 2017 på over 200 mio. kr.*
- *Atlantic Petroleum's regnskab for 2017 viser et stort underskud på 68 mio. kr. og egenkapitalen er nu negativ med 150 mio. kr.*
- *Gudny Langgaard er fra 1. maj 2018 ansat som ny direktør i Vága lufthavn.*
- *Færøske nyheder nu også på engelsk.*

Lagtinget er gået på sommerferie efter et udfordrende forår for koalitionen

Lagtingets formand Páll á Reynatúgvu havde på forhånd sagt, at han ville sende Lagtinget på sommerferie til den færøske flagdag den 25. april, og tirsdag den 24. april 2018 blev den sidste mødedag i Lagtinget i indeværende samling. Lagtinget kan dog blive kaldt sammen igen i indeværende samling, hvis der opstår behov herfor. Lagtingssamlingen løber formelt til og med den 28. juli 2018.

Perioden op til flagdagen var præget af politisk uro. Koalitionen havde igen svært ved at samle de 17 nødvendige mandater, og mange af de fremsatte lovforslag strandede i de forskellige udvalg og kom ikke videre. Således var der på et tidspunkt 21 lovforslag i Lagtingets finansudvalg, som manglede at blive færdigbehandlet.

Baggrunden var, at Kristin Michelsen fra Javnaðarflokkurin, som også er medlem af Finansudvalget, ikke ville underskrive udvalgsbetænkningerne. Kristin Michelsen havde, i forbindelse med at han mistede flertallet i Tvøroyar byråd, oplyst, at han ikke længere følte sig bundet af koalitionen i Lagtinget, men ville tage stilling fra sag til sag. For at et lovforslag, som er til behandling i Finansudvalget, som består af 7 lagtingsmedlemmer, kan komme videre til 2. behandling i Lagtinget, kræves der fire udvalgsmedlemmers underskrift på betænkningen fra Finansudvalget. Så længe Kristin Michelsen ikke ville underskrive, var der kun tre underskrifter. Medlemmerne i udvalget fra oppositionen følte ingen trang til at hjælpe koalitionen.

På et tidspunkt var der rygter om, at Sjálvstýri var på vej i koalitionen, men dette afviste formanden Jógvan Skorheim i starten af marts måned. Især koalitionen fiskeripolitik kunne Sjálvstýri ikke bakke op om, udtalte Jógvan Skorheim.

Sidst i marts måned meddelte Magni Laksáfoss fra Sambandsflokkurin, at han havde meldt sig ud af partiet og ville fortsætte i Lagtinget som løsgænger. Forinden havde Magni Laksáfoss på partiets landsmøde tabt valget om næstformandsposten til Helgi Abrahamsen. Magni Laksáfoss oplyste, at han nu vil bruge de kommende måneder til at overveje, hvad han skal. Magni Laksáfoss har blandt andet begrundet sin udmeldelse med, at partiet efter hans mening er blevet for konservativt. Magni Laksáfoss stod derfor pludselig til at kunne bjærge koalitionen sammen med Sonja Jógvansdóttir, der også er løsgænger.

Herefter kom der atter gang i udvalgsarbejdet. I starten af april var der således på en enkelt dag hele 89 lovforslag til behandling i de forskellige lagtingsudvalg. De ældste forslag havde på det tidspunkt ligget i udvalgene op mod et halvt år.

Op til flagdagen var der dagligt lange og sene møder i lagtingssalen, og flere af dagene var der over 20 lovforslag til behandling. Det lykkedes i sidste ende koalitionen at skaffe flertal for mange af deres forslag.

Af lovforslag som blev stemt igennem kan blandt andet nævnes:

- Straffeloven, som blev ajourført.
- En ny adoptionslov som træder i kraft, i forbindelse med at sagsområdet overgår til det færøske landsstyre. Lovforslaget, som blandt andet giver samlevende, herunder samlevende af samme køn mulighed for at kunne adoptere, mødte stor modstand fra flere lagtingsmedlemmer. Det blev i forbindelse med lovforslagets behandling oplyst, at der i dag er 122 adopterede børn under 18 år på Færøerne.

- Pensionsreformen, som blev vedtaget den 24. april 2018 med 17 stemmer for og 10 stemmer imod. Både Kristin Michelsen, Magni Laksáfoss og Sonja Jógvansdóttir endte med at stemme for forslaget, sammen med Sjálvstýri.

I forbindelse med 2. behandlingen stillede Lagtingets formand Páll á Reynatúgvu overraskende et ændringsforslag, som ville indebære, at den del af pensionsreformen, som vedrørte forhøjelse af pensionsalderen, skulle udgå. Han var således ikke længere en sikker stemme for pensionsreformen. Senere samme dag trak han dog sit ændringsforslag tilbage, og han har efterfølgende udtalt, at han ikke vil være den, som vælter koalitionen.

Et flertal i Lagtingets Trivselsudvalg fremsatte et ændringsforslag, som betyder, at indtægtsgrænsen er blevet forhøjet fra 45.000 kr. til 60.000 kr., før der sker modregning i grundbeløbet. Der kan læses mere om den nye pensionsreform i Indberetning nr. 1/2018

Af lovforslag som endnu ikke er vedtaget, og som står til at bortfalde, hvis Lagtinget ikke mødes inden Olai, kan blandt andet nævnes:

- Lovforslaget om en færøsk forfatning. Den 26. oktober 2017 besluttede Lagtinget at nedsætte et § 25-udvalg til at behandle et forslag til en færøsk forfatning, jf. også Indberetning nr. 1/2018 fra 8. januar 2018.

Udvalget afholdt sit første møde den 20. november 2017, hvor det blev diskuteret, hvordan arbejdet i udvalget skulle tilrettelægges, men ellers har der stort set været stilhed omkring forfatningsforslaget, mens udvalgsarbejdet har pågået. Ifølge udvalgets hjemmeside er der på nuværende tidspunkt afholdt i alt 14 møder og næste møde er berammet til i den 28. maj 2018.

Efter et udvalgsmøde afholdt den 16. april 2018 udtalte udvalgets formand Heðin Mortensen fra Javnaðarflokkurin, at udvalget nu har været igennem alle bestemmelserne i udkastet, som derfor er ved at være klar til, at de øvrige lagtingsmedlemmer kan komme med bemærkninger. Realistisk set forventer han dog ikke, at udvalget kan nå at blive klar således, at forslaget kan behandles i denne lagtingssamling, men at arbejdet nok vil strække sig ind i næste samling. Han siger dog også, at meget kan ske, og at man må se, hvordan sagen udvikler sig.

- Lovforslaget om fangstafgift på fisk som er en væsentlig økonomisk del af fiskerireformen. Lovforslaget har ligget til behandling i Lagtingets Erhvervsudvalg siden den 16. november 2017. Man har haft store udfordringer med at finde et flertal for, hvordan fangstafgiften skal sammensættes. Der tegner sig lidt samme billede som for selve fiskerireformen, hvor dele af koalitionen ikke bakkede fuldt op om forslaget. Arbejdet i Erhvervsudvalget bliver heller ikke lettere for landsstyret af, at oppositionen har flertallet i Erhvervsudvalget.

Et midlertidigt lovforslag, som skal sikre at landskassen får sine indtægter, er dog vedtaget i Lagtinget i forbindelse med behandling af finansloven. Det er uden tvivl et nederlag for koalitionen, at de ikke har nået at få forslaget vedtaget, men i praksis får det næppe betydning, idet indtægterne er sikrede.

- Løsgængerer Sonja Jógvansdóttirs forslag om fradragsret for fagforeningskontingent. Det har ellers flere gange været fremme i medierne, at netop dette lovforslag havde Sonja Jógvansdóttir koalitionen opbakning til. Efterfølgende har det dog vist sig, at forslagens økonomiske konsekvenser bliver langt højere end forudsat, og blandt andet formanden for Lagtingets Finansudvalg har oplyst, at pengene må findes et sted, før end hun kan stemme for

forslaget. Et andet lovforslag fra Sonja Jógvansdóttir om ligestilling på arbejdsmarkedet blev nedstemt den sidste dag, Lagtinget var samlet. Så der er ingen tvivl om, at Sonja Jógvansdóttirs samarbejde med koalitionen er udfordret, og spørgsmålet er nu, om det får betydning for, hvordan hun fremover vil stemme.

Der har i indeværende lagtingsår været afholdt 77 møder, som tilsammen varede 448 timer. 143 lovforslag er fremlagt. 30 lovforslag er ikke kommet videre fra udvalgene og bortfalder derfor, såfremt der ikke holdes flere lagtingsmøder inden 28. juli 2018.

Meningsmålinger om valg til Lagtinget

Den 6. april 2018 blev der offentliggjort to meningsmålinger vedr. valg til Lagtinget og endnu en meningsmåling fulgte den 11. maj 2018, jf. nedenstående tabel.

Lagtingsvalget sept. 2015 og de seneste fire meningsmålinger, pct. Antal mandater i parentes

Parti	Lagtingsvalget Sept. 2015	Gallup Dec. 2017	Gallup April 2018	Fynd April 2018	Gallup Maj 2018
Fólkaflokkurin	18,9 (6)	21,7 (7)	19,7 (7)	22,0 (7)	20,8 (7)
Sambandsflokkurin	18,7 (6)	20,6 (7)	21,2 (7)	21,0 (7)	20,3 (7)
Javnaðarflokkurin	25,1 (8)	20,9 (7)	22,3 (7)	21,7 (7)	20,6 (7)
Sjálvstýri	4,0 (2)	4,2 (1)	3,7 (1)	2,7 (0)	4,4 (1)
Tjóðveldi	20,7 (7)	20,3 (7)	21,2 (7)	19,2 (7)	21,8 (7)
Miðflokkurin	5,5 (2)	5,3 (2)	5,1 (2)	6,3 (2)	5,3 (2)
Framsókn	6,9 (2)	7,3 (2)	6,7 (2)	7,1 (3)	6,9 (2)
I alt	100 (33)	100 (33)	100 (33)	100 (33)	100 (33)

I den seneste meningsmåling fra Gallup står det nuværende landsstyre (Javnaðarflokkurin, Tjóðveldi og Framsókn) til at miste sit flertal, mens den seneste meningsmåling fra Fynd viser, at landsstyret står til at få 17 mandater og dermed opnå flertal i Lagtinget. Der skal senest afholdes valg til Lagtinget den 31. august 2019.

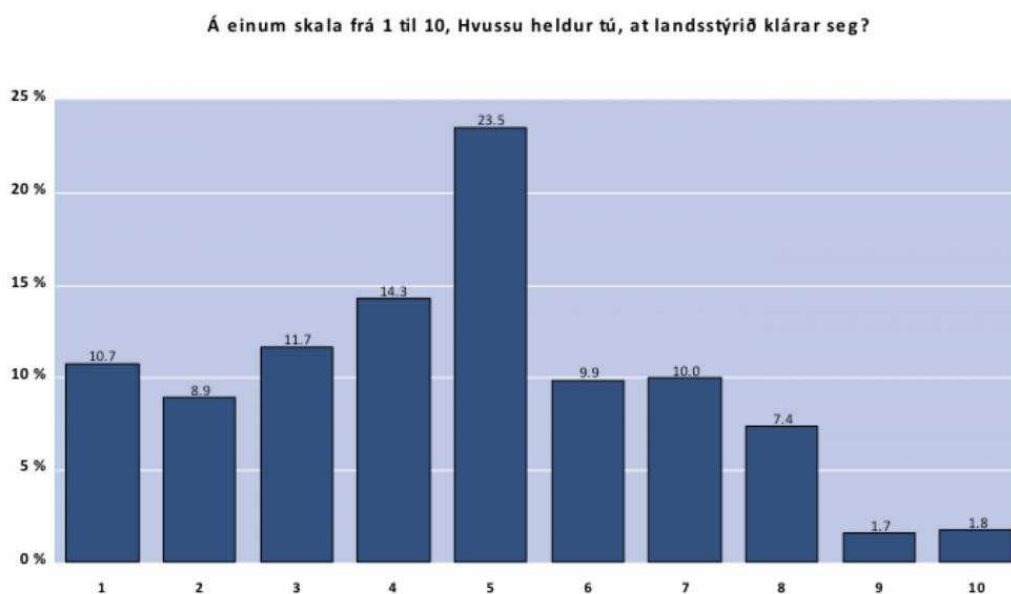
Alle de fire store partier står i de tre seneste meningsmålinger til at få syv mandater hver. Dermed tegner det til, at det heller ikke ved et kommende lagtingsvalg vil være muligt for to af de store partier at få flertal sammen. Mandatfordelingen mellem de tre små partier kan dermed få stor betydning for, hvem der kan danne landsstyre efter et kommende lagtingsvalg. Sjálvstýri har i flere målinger ligget lige omkring spærregrensen, og Framsókn svinger mellem to og tre mandater i målingerne.

Meningsmålingerne kommer efter en periode med politisk turbulens, hvor landsstyret har haft store problemer med at finde flertal i Lagtinget for sine egne forslag. Det skyldes især, at Javnaðarflokkurin har haft problemer med at levere de nødvendige otte stemmer. Javnaðarflokkurins formand, lagmand Aksel V. Johannesen, nævnte selv på partiets landsmøde den 8. april 2018, at det er en udfordring for mindretalslandsstyret, at partiet ikke er intakt. Partiet fik otte mandater ved valget i 2015, men kan nu kun garantere seks mandater i flere sager.

I forbindelse med Fynd's meningsmåling blev vælgerne desuden spurgt, om lagmanden bør udskrive nyvalg eller ej. Hertil svarede 56,8 pct., at der bør udskrives nyvalg, mens 31,4 pct. mener, der ikke bør udskrives valg. Resten af de adspurgte svarede ikke eller havde ikke taget stilling.

Vælgerne blev i forbindelse med Fynds meningsmåling desuden bedt om at vurdere landsstyrets indsats. Vælgerene fik stillet spørgsmålet: *På en skala fra 1 til 10, hvor godt mener du så, at landsstyret klarer sig?*

Resultatet fremgår af nedenstående figur:

Gennemsnitskarakteren endte under middel med 4,6. Vælgerne var desuden tilbageholdende med at give topkarakter – kun 3,5 pct. af de adspurgte gav landstyret 9 eller 10.

Meningsmåling om valg til Folketinget

Fynd har i forbindelse med ovenstående meningsmåling vedrørende valg til Lagtinget også spurgt vælgerne, hvordan de vil stemme til folketingsvalg. Resultatet, som fremgår af nedenstående tabel, er meget forskelligt fra meningsmålingen vedrørende valg til Lagtinget.

*Folketingsvalget juni 2015 og meningsmåling april 2018, pct.
Antal mandater i parentes*

Parti	Folketingsvalget Juni 2015	Fynd April. 2017
Fólkaflokkurin	18,8	21,2
Sambandsflokkurin	23,5	25,7 (1)
Javnaðarflokkurin	24,3 (1)	23,1 (1)
Sjálvstýri	1,7	2,7
Tjóðveldi	24,5 (1)	20,6
Miðflokkurin	2,6	1,9
Framsókn	3,2	5,0
Uden for parti	1,5	0,1
I alt	100 (2)	100 (2)

Sambandsflokkurin vil ifølge meningsmålingen blive det største parti ved et folketingsvalg i dag, og dermed genvinde det ene af de to færøske mandater i Folketinget, mens Javnaðarflokkurin vil beholde det nuværende mandat. Tjóðveldi står således til at miste sit nuværende mandat i Folketinget.

Det er Sjúrdur Skaale fra Javnaðarflokkurin og Edmund Joensen fra Sambandsflokkurin, som ifølge meningsmålingen vil blive Færøernes to repræsentanter i Folketinget. 15,7 pct. af de adspurgte har til spørgsmålet om, hvilken politiker de helst ser som folketingskandidat, svaret Sjúrdur Skaale, hvorimod 6,4 pct. ønsker Edmund Joensen som folketingskandidat.

Det nuværende Folketingsmedlem Magni Arge fra Tjóðveldi opnår hele 11,4 pct. af stemmerne og kommer dermed ind på 2. pladsen efter Sjúrdur Skaale. Sammenholdt med meningsmålingen vil Tjóðveldi dog stå til at miste sit mandat i Folketinget. De to partiformænd Kaj Leo Holm Johannesen og Høgni Hoydal, fra henholdsvis Sambandsflokkurin og Tjóðveldi, får 5,5 pct. og 4,6 pct. af stemmerne.

Meningsmåling om selvstændighed eller rigsfællesskabet?

Gallup har i perioden 16. februar - 1. marts 2018 gennemført en meningsmåling vedrørende færingeres holdning til rigsfællesskabet. 531 tilfældigt udvalgte personer deltog.

Spørgsmålet lød:

Hvis der i dag var folkeafstemning om selvstændighed fra Danmark, dvs., at Færøerne melder sig ud af rigsfællesskabet og mister bloktilskuddet på 640 mio. kr. – hvad havde du så stemt?

Svarene fordelte sig således:

Ja til selvstændighed	28 pct.
Nej til selvstændighed	59 pct.
Ved ikke	13 pct.

Resultatet viser stort set samme billede vedrørende færingeres holdning til selvstændighed eller ej som resultatet af en næsten tilsvarende meningsmåling viste i maj 2017. I meningsmålingen fra maj 2017 ønskede 61 pct. at bevare samme tilknytning til Danmark som nu, også selv om bloktilskuddet vil bortfalde. 30 pct. ønskede selvstændighed, 2 pct. ønskede at ”indlemme Færøerne fuldt ud i Danmark”, mens 7 pct. svarede ”ved ikke”.

Meningsmålingen viser desuden, at:

- Der er mindst tilslutning til selvstændighed på Suðuroy, hvor 82 pct. svarede nej, men 17 pct. svarede ja. Størst tilslutning til selvstændighed finder man i den sydlige del af Streymoy (herunder Tórshavn), hvor 37 pct. svarede ja, mens 46 pct. svarede nej.
- Det især er kvinderne, der ønsker at bevare rigsfællesskabet. Kun 22 pct. af kvinderne svarede ja på spørgsmålet om selvstændighed, mens 63 pct. svarede nej. 34 pct. af mændene svarede ja til selvstændighed, mens 55 pct. svarede nej.
- Der er størst tilslutning til selvstændighed blandt den unge generation, men alligevel et klart flertal for at blive i rigsfællesskabet. I aldersgruppe 16-29 år svarede 32 pct. ja til selvstændighed, mens 46 pct. svarede nej. I de øvrige aldersgrupper varierede andelen, der svarede ja til selvstændighed, mellem 23 og 32 pct., mens andelen af nej-sigere varierede mellem 59 og 64 pct.
- Jo længere uddannelse, desto større er andelen, der ønsker selvstændighed.

- Jo højere indkomst, desto større er lysten til selvstændighed. Selv i den højeste indkomstgruppe (årsindkomst over 650.000 kr.) er der dog er flertal på 54 pct., der ville stemme nej til selvstændighed, mens 37 ville stemme ja.

Landskassens finanser

Landskasseregnskabet for 2017 er nu afsluttet. Det har været et godt år for landskassen med et DAU-overskud på over ½ mia. kr.

Der er udsigt til, at landskassen også skal komme ud med et pænt overskud i 2019. Lagtinget vedtog den 23. april 2018 et beslutningsforslag om bevillingsrammerne for finansåret 2019 med et DAU-overskud på 400 mio. kr. Beslutningsforslaget til bevillingsrammerne indeholder en fordeling af udgifterne på de enkelte paragraffer og udgør grundlaget for forslaget til finanslov, der ifølge den færøske styrelsesordning skal fremsættes i Lagtinget inden den 1. oktober.

Overskuddet for 2019 forventes på samme niveau som 2018, jf. nedenstående tabel.

Landskassens drifts-, anlægs- og udlånsbudget (DAU), 2014-2018. Mio. kr.

	R 2014	R 2015	R 2016	R 2017	FL 2018
Indtægter i alt	4.693	4.493	4.857	5.443	5.425
- Overførsler fra staten	635	642	642	642	642
Driftsudgifter mv.	4.588	4.238	4.399	4.577	4.659
Anlægsudgifter	360	337	299	302	364
DAU-saldo	-254	-83	158	563	401
Ekstraord. indtægter ¹	5	4	79	-27	1
DAU inkl. ekstraord. indt.	-250	-79	237	536	402

¹ Færøerne bevilligede i 2008 et lån til Island på 300 mio. kr., som blev tilbagebetalt i 2012. Erhvervsfremmefonden (Vinnufrafi) blev i 2012 nedkapitaliseret med 3,4 mio. kr. Landskassen havde i 2013 bl.a. en ekstraordinær indtægt på 160 mio. kr. i forbindelse med nedlæggelsen af Færøernes Landsbank. Tallene for 2017 er foreløbige regnskabstal.

Kilde: Landsstyremrådet for finansanliggender (Figgjarmálaráðið).

Forhøjelse af den systemiske buffersats på Færøerne

Det Systemiske Risikoråd (Rådet), der har til opgave at identificere og overvåge systemiske finansielle risici på Færøerne, henstiller i sin rapport fra april 2018 til erhvervsministeren Brian Mikkelsen, at den generelle del af den systemiske buffersats for eksponeringer på Færøerne øges til 2 pct. fra 1. januar 2019 og til 3 pct. fra 1. januar 2020.

Det fremgår blandt andet af henstillingen, at:

”Formålet med den generelle systemiske buffer er at gøre bankerne mere modstandsdygtige over for store udsving i den færøske økonomi.

Det er erhvervsministeren, der er ansvarlig for fastsættelsen af den systemiske buffersats for Færøerne og ministeren har i overensstemmelse med Rådets henstilling fra marts 2017 fastsat en generel systemisk buffersats på 1 pct. for eksponeringer på Færøerne fra 1. januar 2018. Den aktuelle henstilling, som er fra april 2018, er en opfølgning på henstillingen fra marts 2017. Det færøske systemiske risikoråd har været inddraget i Rådets drøftelse af buffersatsen.

Erhvervsministeren er forpligtet til, inden for en periode på tre måneder, enten at gennemføre henstillingen eller at give en redegørelse, hvori det forklares og begrundes, hvorfor henstillingen i givet fald ikke gennemføres.

Begrundelsen for henstillinger er at den færøske økonomi er lille og åben med en koncentreret erhvervsstruktur, der i høj grad afhænger af fiskeri og fiskeopdræt. Det gør økonomien sårbar over for negative økonomiske stød, der gennem direkte eller indirekte effekter kan medføre tab i banksektoren og forstærke udsving i realøkonomien. Historisk har der været store udsving i den færøske økonomi og stor variation i de færøske bankers nedskrivninger. Det er derfor fortsat Rådets vurdering, at den færøske finansielle sektor er sårbar over for de strukturelle forhold, der kendetegner den færøske økonomi.

Rådet finder, at den systemiske buffer for Færøerne kan adressere disse sårbarheder. Formålet med den systemiske buffer er at forebygge og begrænse strukturelle sårbarheder. Bufferen øger bankernes kapitalisering, så de er bedre i stand til at modstå negative økonomiske stød. Det bidrager til at sikre finansiel stabilitet på Færøerne.”

Hele henstillingen, samt bilag, kan læses her: [Henstilling](#)

De første fiskerettigheder solgt på auktion i 2018 indbragte henholdsvis 9,72 mio. kr. og 13,80 mio. kr. til landskassen.

Den første åbne auktion af fiskerettigheder i 2018 fandt sted den 26. april 2018. I alt blev der solgt fiskerettigheder af ét års varighed til 25.000 tons blåhvilling (sortmund). Fire rederier købte rettighederne til en kilopris mellem 0,37 kr./kilo og 0,40 kr./kilo. I alt blev de 25.000 tons blåhvilling solgt for 9,72 mio. kr.

Den næste åbne auktion af fiskerettigheder fandt sted den 2. maj 2018, hvor der blev solgt fiskerettigheder af 1, 3 og 8 års varighed til 25.000 tons blåhvilling. Syv rederier købte rettighederne til en kilopris mellem 0,43 kr./kilo og 0,58 kr./kilo. I alt blev de 25.000 tons blåhvilling solgt for 13,80 mio. kr.

Den samlede mængde af rettigheder, som bliver budt ud i løbet af 2018, er:

- 4.769 tons bundfisk
- 89.169 tons blåhvilling
- 10.916 tons makrel
- 12.490 tons nordhavssild

Spørgsmål om Færøernes selvbestemmelsesret

Folketingsmedlemmet Magni Arge fra Tjóðveldi har stillet spørgsmål til udenrigsministeren om, hvorvidt Danmark har meddelt FN, at Færøerne nyder eksternt ret til selvbestemmelse og dermed om Danmark er forpligtet til at respektere dannelsen af en færøsk stat, hvis et flertal af færøske vælgere stemmer for at etablere Færøerne som en selvstændig stat.

Baggrunden er blandt andet, at Kongeriget Danmarks 5. rapport til Human Rights Committee fra 2007 slutter med punkt 55, hvor der står en ”Unilateral declaration from the Government of the Faroe Islands”, som tilkendegiver Færøernes eksterne selvbestemmelsesret.

På Færøerne har der været diskussion om, hvorvidt det er ensbetydende med, at Danmark har meddelt FN, at Færøerne selv bestemmer, om og hvornår man vil løsrive sig.

Udenrigsminister Anders Samuelsen har besvaret spørgsmålet.

Det fremgår af svaret, at det er den danske regerings opfattelse, at spørgsmålet om selvstændighed for Færøerne afgøres af det færøske folk. Det er samtidig regeringens vurdering, at der er bred enighed herom i Folketinget. Udenrigsministeren henviser endvidere i sit svar til, at færøsk selvstændighed skal ske efter grundlovens paragraf 19. Heraf fremgår det, at rigets område ikke kan indskrænkes uden folketingets samtykke.

Det fremgår endvidere, at regeringen vil beklage en beslutning om færøsk selvstændighed, men regeringen anerkender fuldt ud, at man på Færøerne kan beslutte, at man ikke ønsker at være en del af rigsfællesskabet. Det er endvidere den danske regerings vurdering, at den unilaterale erklæring, som fremgår af Kongeriget Danmarks 5. rapport til Human Rights Committee, ikke forpligter den danske stat, ligesom regeringen ikke har taget stilling til, hvorvidt den kan tilslutte sig relevante dele af erklæringen.

Af udenrigsministerens svar fremgår det herudover, at danske myndigheder ikke vil stille sig i vejen, såfremt et flertal af den færøske befolkning ønsker selvstændighed. I denne sammenhæng er spørgsmålet om selvbestemmelsesretten efter folkeretten ikke relevant.

Magni Arge konkluderer, at det nu er slået fast, at Danmark aldrig har meddelt FN, at Færøerne har sin egen eksterne ret til at indrette Færøerne som en nation, hvis et flertal på Færøerne stemmer for det ved en folkeafstemning.

Tyrkisk toldmur fjernes for færøske fisk

Færøerne underskrev i 2014 en frihandelsaftale med Tyrkiet, men ikke før end august 2017 blev den sat i kraft. I den forbindelse har Poul Michelsen, landsstyremedlem for udenrigs- og erhvervsanliggender, været på besøg i Tyrkiet sammen med syv færøske virksomheder, hvoraf de fem har med fiskeindustrien at gøre. De sidste to virksomheder var henholdsvis den færøske mejeriforening MBM og et færøsk bilværksted.

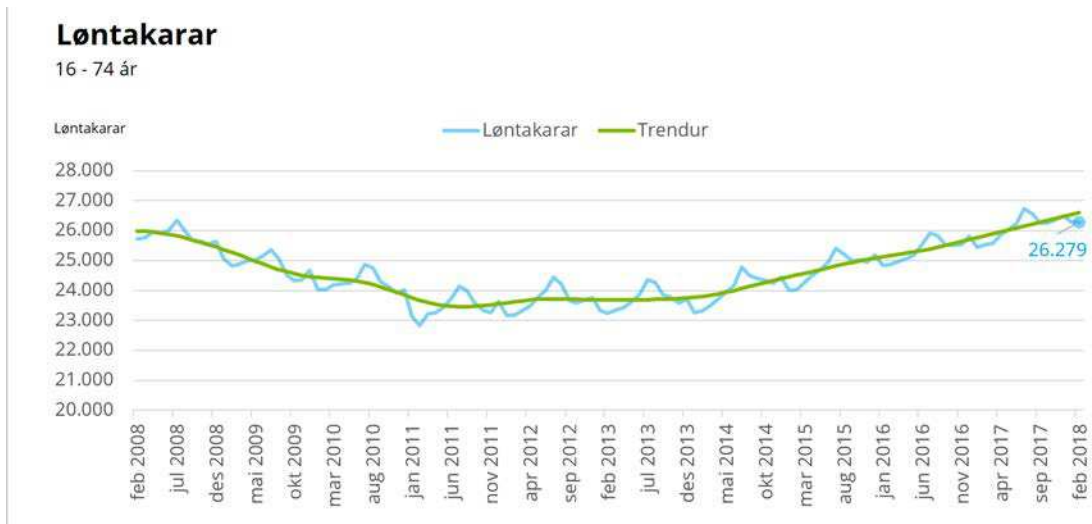
Poul Michelsen, der stod i spidsen for erhvervsfremstødet i Istanbul, udtaler: *”Vi mærker en konkret interesse for færøske varer. Der har ikke været samhandel mellem Færøerne og Tyrkiet, fordi den høje toldafgift har været en hindring. Men nu får færøske varer toldfri adgang, og der er gode muligheder for at danne forbindelse mellem Færøerne og Tyrkiet”*.

”Jeg har stor tiltro til, at Tyrkiet med sine 80 mio. indbyggere kan blive en betydningsfuld handelspartner for Færøerne”, slutter Poul Michelsen.

Antallet af lønmodtagere og udbetaling af løn stiger. Samtidig er arbejdsløsheden nede på 2,2 pct. for femte måned i træk

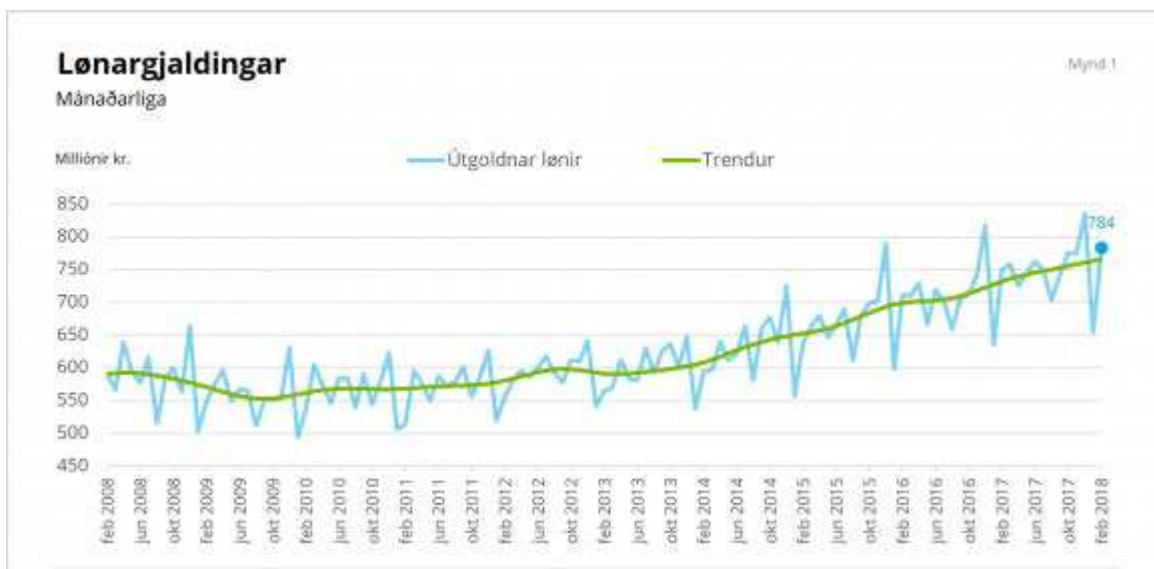
Antallet af lønmodtagere er steget stødt siden 2013 og udgjorde i februar 2018 26.279.

Heraf er over 10.000 ansat inden for den offentlige sektor. Til sammenligning arbejdede der i 2002 ca. 8.400 personer i den offentlige sektor. I den private sektor udgør tallene henholdsvis 16.075 ansatte i 2002 mod 16.008 i 2017.

Kilde: Hagstova Føroya

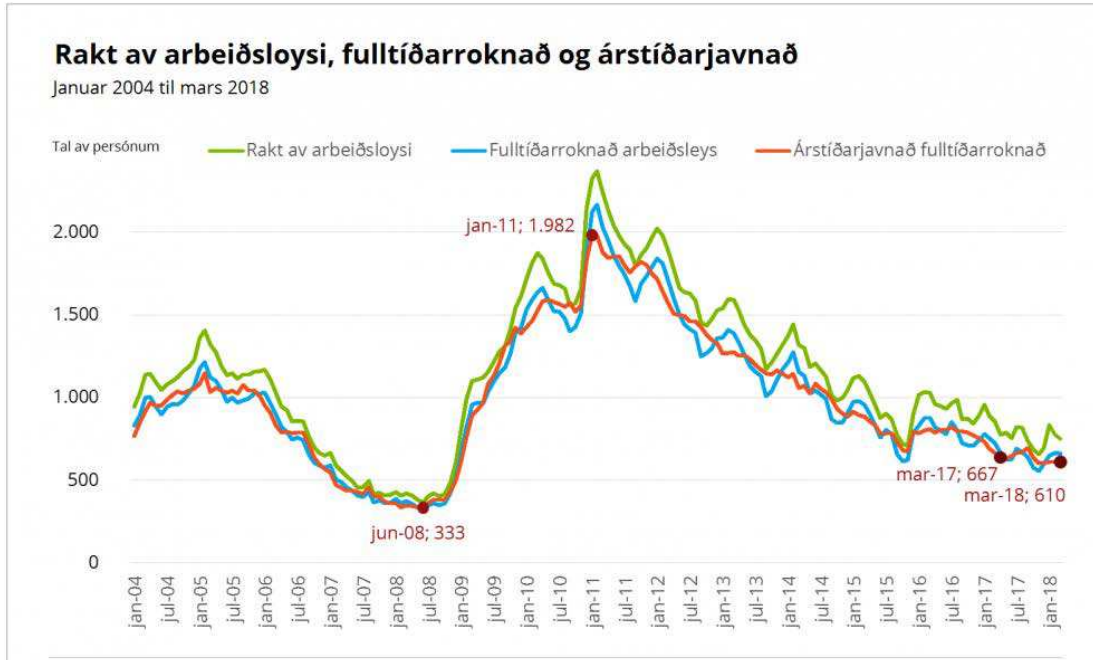
Ligesom der ses en stigning i antal lønmodtagere, ses der også en stigning i de samlede lønudbetalinger. I februar 2018 blev der således udbetalt 784 mio. kr., som er en stigning på 130 mio. kr. i forhold til januar måned, som normalt er den måned i året, hvor lønudbetalingen er lavest.

Kilde: Hagstova Føroya

I marts måned var antallet af fuldtidsarbejdsløse igen på 2,2 pct., som det har været hele vinteren igennem. Det er opgjort til 610 fuldtidsarbejdsløse personer, som er 57 mindre end året før. Af de 2,2 pct. udgør mændene 1,9 pct. og kvinderne 2,5 pct. Arbejdsløsheden er mindst i den nordlige del af Streymoy og Nordøerne med 1,5 pct. og højest på Suðuroy med 5 pct.

I tabellen på næste side viser den blå kurve antallet af fuldtidsarbejdsløse og den grønne kurve antallet af personer, som er ramt af arbejdsløshed.

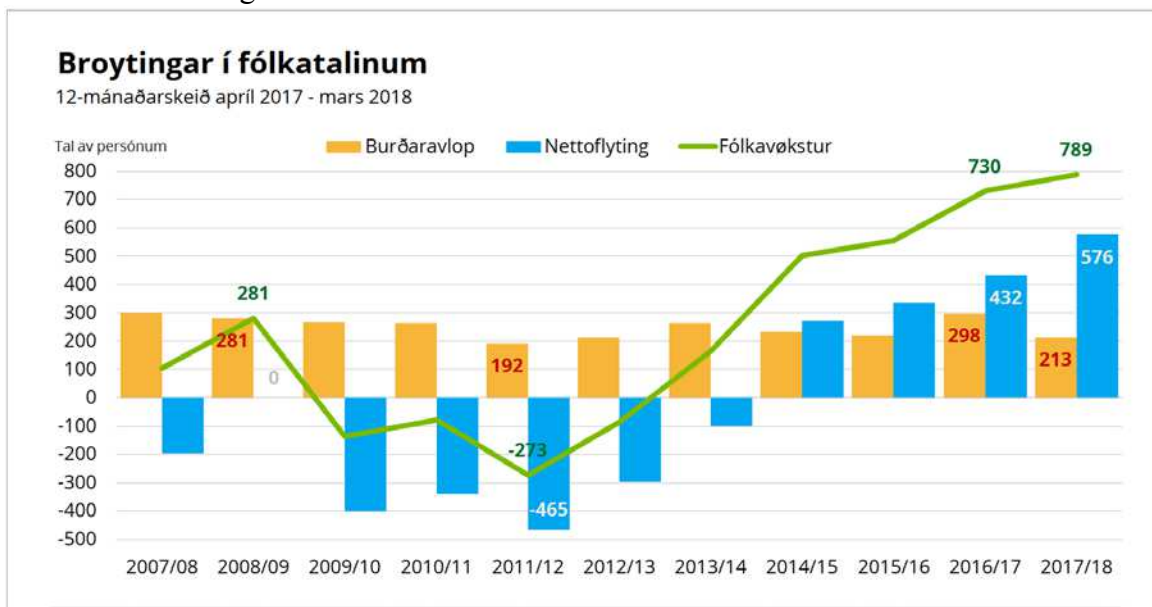
Kilde: Hagstova Føroya

Folketallet stiger fortsat, og færingerne flytter hjem

Først i april måned udgjorde antallet af indbyggere 50.778, og tallet er vokset med 789 siden samme tid i fjor. Af de 789 udgør nettoflytningen 576 personer. Fortsætter tendensen, vil der være over 51.000 indbyggere til Olai (Færøernes nationaldag den 29. juli 2018).

I det seneste kvartal har tilflytningen til Færøerne ligeledes været stor, og samtidig skal man helt tilbage til 1980 for at finde så lav et tal på fraflytning, som udgjorde 1.142 personer i de sidste 12 måneder, oplyser Hagstova Føroya (Færøernes statistik).

I tabellen herunder ses ændringer i folketallet siden 2007/08 og frem til i dag. De gule kasser viser forskellen i antal fødte og døde, de blå kasser viser nettoflytning, og den grønne kurve viser den samlede befolkningsvækst.

Kilde: Hagstova Føroya

60 pct. af tilflytterne er færinger født på Færøerne. Det er især unge mennesker med børn, som flytter tilbage. Af udlændinge, som flytter til Færøerne, kommer størstedelen fra Polen og Rumænien. De seneste 10 år er der endvidere årligt kommet mellem 25 og 30 kvinder fra Asien til Færøerne.

Forbrugerpriserne er stigende

Hagstova Føroya oplyser samtidig, at det er blevet dyrere at bo på Færøerne. Således er priserne i 1. kvrt. 2018 steget med 0,9 pct. i forhold til samme periode sidste år. Stigningen er jævnt fordelt i næsten samtlige hovedgrupper. Størst stigning ses dog i gruppen ”andre varer og tjenester”, hvor stigningen udgjorde 3,1 pct.

Bakkafrost har købt det amerikanske salgsselskab North Landing

Bakkafrost, som de seneste år har haft øget fokus på at udvikle sig på det amerikanske marked, har købt det amerikanske salgsselskab North Landing, som sælger laks. Bakkafrost køber hele aktiekapitalen og købet forventes at være endeligt den 25. maj 2018. North Landing, som har 36 personer ansat, bliver et selvstændigt datterselskab til P/F Bakkafrost. 18 pct. af Bakkafrost's salg af laks går til det amerikanske marked.

Vága lufthavn kom ud af 2017 med et godt resultat

Året 2017 blev et godt år for P/F Vága Floghavn, som kom ud med et overskud på 9,1 mio. kr., der er selskabets hidtil bedste resultat.

Indtil 2005, hvor det færøske landsstyre overtog ejerskabet og driften af lufthavnen fra Statens luftfartsvæsen, og videre indtil 2008, hvor driften blev overført til selskabet P/F Vága Floghavn, har det ellers knebet med at skabe overskud for lufthavnen. I årene fra 1995 og frem til 2008 var underskuddet således mellem 9 og 14 mio. kr.

En oversigt over selskabets resultater i perioden 2008 til 2017 ses herunder:

Som det fremgik af Indberetning 1/2018 har Vága lufthavn i løbet af 2017 gang på gang sat rekorder i antal rejsende og rundende for første gang 300.000 rejsende i løbet af et kalenderår. Den 1. december 2017 var antallet af rejsende således 16,8 pct. højere end på samme tidspunkt året før.

De tre første måneder af 2018 viser igen i stigning i antal passagerer i forhold til året før, denne gang på hele 21,7 pct. En årsag til den store stigning er dog, at påsken i år faldt i marts måned i forhold til april måned i 2017.

Også i forhold til fragt har lufthavnen oplevet en stigning på 21,4 pct. i de første tre måneder af 2018. Årsagen til den store stigning i fragt skal findes i eksporten af laks fra Bakkafrost. Laksen bliver fløjet til København med SAS og siden videre med SAS til resten af verdenen.

Atlantic Airways mærker konkurrencen fra SAS

Selv om antal rejsende til og fra Færøerne voksede markant i 2017 oplevede Atlantic Airways, som i år kunne fejre 30 års fødselsdag, en nedgang i antal passagerer på 1 pct. Samtidig kom selskabet ud af 2017 med et overskud på bare 3,3 mio. kr., som er 25 mio. kr. mindre end året før.

Konkurrencen med SAS har blandt andet betydet, at selskabet har været nødt til at sænke prisen på flybilletterne, hvilket også har været en medvirkende årsag til det dårligere resultat. I alt 280.000 rejsende benyttede Atlantic Airways i 2017.

Atlantic Airways oplyser, at 87 pct. af alle afgangene i 2017 fløj til tiden (+/- 15 min.)

Som oplyst i Indberetning nr. 2/2018 er Atlantic Airways gået sammen med pensionselskabet Lív om at bygge et nyt hotel i Tórshavn med en kapacitet på 130 værelser, som forventes færdigt i første halvdel af 2020.

Smyril Line kom ud af 2017 med et overskud

Smyril Line, som blandt andet ejer passagerskibet Norrøna, som sejler mellem Danmark og Færøerne, kom ud med et overskud på 46 mio. kr. i 2017. Bestyrelsen er tilfreds med resultatet, selvom det er noget lavere end resultatet året før. Olieprinsen var i 2017 40 pct. højere end året før, og det har lagt pres på udgifterne. Ud over passagerskibet Norrøna ejer selskabet tre fragtskibe. Der arbejder omkring 330 personer i selskabet, hvoraf størstedelen er færinger.

Offshore-industrien har det svært

Offshore industrien har på verdensplan haft det svært, og på Færøerne er det især gået ud over selskabet Skansa Offshore, som godt nok kom ud af 2017 med et overskud på 68 mio. kr., men det skal ses i lyset af, at selskabet opnåede en gældssanering på over 200 mio. kr. Den færøske skibskreditforening, Realurin, har således lidt et tab på 63 mio. kr. på grund af afskrivninger.

Atlantic Petroleum's regnskab for 2017 viser et stort underskud

Det færøske olieselskab Atlantic Petroleum har det svært. Selskabet kom ud af 2017 med et underskud på 68 mio. kr., og egenkapitalen er nu negativ med 150 mio. kr. Kursen på aktierne er nu nede på 7,65 kr. pr. stk.

Gudny Langgaard er fra 1. maj 2018 ansat som ny direktør i Vága lufthavn

Gudny Langgaard, 39 år og uddannet BA i international marketing management fra Bournemouth Universitet og MBA fra Liverpool universitet, er fra 1. maj 2018 ansat som ny direktør for Vága lufthavn. Gudny Langgaard kommer fra et job som salgs- og marketingschef i Vodafone Færøerne.

I forbindelse med sin udnævnelse udtalte Gudny Langgaard, at noget af det hun skal i gang med at undersøge er, om der er grundlag for at udbygge den nuværende terminal, som kun er fire år gammel. Årsagen er, at antallet af rejsende er stærkt voksende, og at den nuværende terminal derfor hurtigt kan vil vise sig at være for lille.

Gudny Langgaard udtaler endvidere, at hun er åben for at samarbejde med andre flyselskaber, som ønsker at benytte Vága lufthavn.

Færøske nyheder nu også på engelsk

Kringvarp Føroya (den offentlige færøske radio og tv-station) tilbyder som noget nyt nyheder på engelsk.. Nyhederne kan ses på følgende link: <http://kvf.fo/forsida/english>

Indtil videre er det kun muligt at tilgå nyhederne på nettet, men Kringvarp Føroya vil efter nogle måneder evaluere ordningen og i den forbindelse tage stilling til, om nyhederne ligeledes skal læses op på engelsk, udtaler direktør Johnny i Grótinum.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen